

12.11.2025

Keski-Suomen hyvinvointialueen arviointimenettely, arviointiryhmän kokous nro 4

Aika 12.11.2025 klo 08.30–15:09

Paikka Microsoft Teams -kokous

Jäsenet lääketieteen tohtori Jaakko Herrala, puheenjohtaja
vs. hyvinvointialuejohtaja, sosiaali- ja terveystieteiden toimialajohtaja, Kati Kallimo Keski-Suomen hyvinvointialue
hallitusneuvos Minna-Marja Jokinen, valtiovarainministeriö
johtaja Kirsu Kaikko, sosiaali- ja terveysministeriö
strategia- ja ohjausyksikön johtaja Tiina Snellman, sisäministeriö (poissa)
hankepääällikkö Hanna Nevala, asiantuntijasihteeri, valtiovarainministeriö

Kutsutut asiantuntijat
aluehallituksen puheenjohtaja Jani Ylälehto, Keski-Suomen hyvinvointialue
konsernipalvelujen toimialajohtaja Lasse Leppä, Keski-Suomen hyvinvointialue
vastuualuejohtaja (perhe ja sosiaalipalvelut) Päivi Kalilainen, Keski-Suomen
hyvinvointialue
vastuualuejohtaja (ikäntyneiden ja vammaisten palvelut) Tuija Koivisto, Keski-
Suomen hyvinvointialue
sosiaalihuollon professiojohtaja Marena Paahto, Keski-Suomen hyvinvointialue
johtava erityisasiantuntija Juri Matinheikki, valtiovarainministeriö
erityisasiantuntija Teemu Riipi, sosiaali- ja terveysministeriö (liittyi kokoukseen klo
9:10-13:32)
erityisasiantuntija Heta Kulla-Mykkänen, sosiaali- ja terveysministeriö (liittyi
kokoukseen klo 9:10-12:28)
erityisasiantuntija Henna Leppämäki, sosiaali- ja terveysministeriö (liittyi
kokoukseen klo 12:02-12:28)

Käsiteltävät asiat

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (liite 1)

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 8:34. Osallistujat esittäytyivät.
Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

2. Hyvinvointialueen johtamisjärjestelyt, tilannekatsaus ja suunnitelmat

Vs. hyvinvointialuejohtaja Kallimo esitteli muutokset Keski-Suomen hyvinvointialueen ylimmässä johdossa. Hyvinvointialuejohtaja Jan Tolletin työvelvoite päättyi 28.10.2025. Sijaisjärjestelyjen mukaan Kallimo toimii HVA-johtajan sijaisena. HVA-johtajan rekrytointi käynnistyy perjantaina 14.11.25 ja tavoitteena on, että helmikuussa 2026 tehdään uuden HVA-johtajan valinta.

Aluehallituksen puheenjohtaja Maria Kaisa Aula pyysi eroa aluehallituksen jäsenyydestä sekä puheenjohtajuudesta 2.11.2025. Aluevaltuusto valitsi uudeksi aluehallituksen puheenjohtajaksi ja aluehallituksen jäseneksi Jani Ylälehdon 4.11.2025. Sitten hyvinvointialue nimesi hänet arviointityöryhmän asiantuntijajäseneksi.

Muilta osin organisaatiomuutoksessa edetään TA2026 sisältyvän kuvauksen mukaisesti. Aiheesta on tehty myös valtuustoaloite, jonka vastaus viedään aluevaltuuston kokoukseen 9.12.2025.

3. Hyvinvointialueen tilannekatsaus sosiaalihuollon palveluista, talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027–2030 sosiaalihuollon osalta (liite 2 ja 3)

3.1. Alueen yhteenveto ja johtopäätökset etukäteen toimitetusta materiaalista palveluittain.

Vastuualuejohtaja Tuija Koivisto esitteli alueen tilanteen ja suunnitelmat talouden tasapainottamiseksi ikääntyneiden ja vammaisten palveluiden osalta. Talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2027–2030 taloudelliset tavoitteet eivät mahdollista nykyisentasoisia palveluja. Alue on tunnistanut, että sillä on muuta maata raskaampi palvelurakenne ja korkeampi palveluiden peittävyys.

Valtioneuvoston näkemyksen ikääntyneiden ja vammaisten palveluiden tilanteesta esitteli STM:n erityisasiantuntija Teemu Riipi ja johtaja Kirsi Kaikko. Todettiin alueen havaintojen olevan linjassa valtioneuvostossa mm. tilastojenperusteella tehtyjen havaintojen kanssa. Kustannusvaikuttavuuden arvioinnin kehittäminen ja sekä palvelujen vaikuttavuuden että kustannusten seuraamisen merkityksen tulee korostua alueen kehittämistoimissa.

Vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen esitteli hyvinvointialueen tilanteen ja suunnitelmat talouden tasapainottamiseksi lasten, nuorten ja perheiden palveluissa sekä työikäisten sosiaalipalveluiden osalta. Alue on tunnistanut suuret nettokäyttökustannukset verrattuna muuhun maahan ja kehittämistoimia on alettu tekemään talouden ohjausryhmän tuella. Yhteisen asiakastietojärjestelmän käyttöönoton viivästyminen on

tehnyt tiedonkeruuseen puutteita ja osassa palveluita on vuosina 2023 ja 2024 kustannuksia kohdentunut väärille palveluluokille, joka vaikeuttaa kustannusvertailua muuhun maahan.

Valtioneuvoston näkemyksen palveluiden tilanteesta esittelivät STM:n erityisasiantuntijat Teemu Riipi, Heta Kulla-Mykkänen ja Henna Leppämäki. Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa on kautta linjan korkeampi kustannustaso koko maahan verrattuna. Valtioneuvostolla on vaikutelma, että alue panostaa palveluihin monella tasolla, mutta matalan kynnyksen palveluihin panostus ei kuitenkaan näy raskaamman palvelun käytön vähenemisenä. Palveluiden vaikuttavuutta tulee jatkossa seurata ja kiinnittää huomiota asiakkaiden palveluketjuihin sekä eri tahojen yhteistyöhön.

Arviointiryhmä kävi keskustelun sosiaalihuollon palveluista ja suunnitelluista sopeuttamistoimista. Hyvinvointialue on tunnistanut hyvin kehittämistarpeet ja tehnyt suunnitelmat talouden sopeuttamiseksi. Yhteenvetona todettiin, että kehittämistarpeet keskittyvät raskaan palvelurakenteen keventämiseen sekä palveluiden peittävyys laskemiseen maan keskimääräiselle tasolle sekä kustannus- vaikuttavuustietoisuuden kehittämiseen jokaisella organisaation tasolla

Arviointiryhmä piti keskustelun aikana tauon klo 11:08-12:00.

4. Arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset

Arviointiryhmälle esiteltiin tilannekatsaus hyvinvointialueen johtamisjärjestelmiin ja suunniteltuihin muutoksiin. Arviointiryhmä merkitsee tilanteen tiedoksi. Hyvinvointialueen koko toiminta edellyttää rakenteellisia muutoksia ja siihen liittyen arviointiryhmä suosittelee, että alueen koko organisaatorakennetta tarkastellaan ja johtamisjärjestelmiä kevennetään.

Hyvinvointialue on esittänyt arviointiryhmälle sosiaalihuoltoa koskien laajan aineiston ja siihen liittyen merkittävän määrän yksityiskohtaisia toimenpide-ehdotuksia, joita alueella tullaan viemään jatkovalmistelun jälkeen eteenpäin. Arviointiryhmä pitää niitä perusteltuina ja oikeansuuntaisina. Hyvinvointialueella on päätösvalta sen järjestämisvastuun piiriin kuuluvissa asioissa, joten arviointiryhmä ei ota kantaa hyvinvointialueen esittämiin yksityiskohtaisiin toimenpiteisiin.

Alueen sosiaalipalvelujen kustannukset eroavat merkittäväällä tavalla maan keskimääräisistä, tarvevakioituista kustannuksista. Tilanne ilmenee myös THL:n arviointiraportista. Erityisesti iäkkäiden sekä lasten, nuorten ja perheiden palveluissa kustannukset ovat huomattavasti muuta maata korkeammat. Iäkkäiden palvelut ovat hyvinvointialueen taloudessa nettokäyttökustannuksiltaan erittäin merkittävä, noin 307 M€ kokonaisuus ja tarvevakioituna ne ovat noin 17 % maan keskimääräisiä kustannuksia kalliimmat. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut muodostavat nettokäyttökustannukseltaan noin 133 M€ kokonaisuuden ja ero maan keskimääräiseen, tarvevakioituun kustannukseen on noin 28 %.

Arviointiryhmä katsoo, että alueen sosiaalipalvelut ovat raskaita ja laitospainotteisia. Kustannuksiin liittyvän tilastoinnin perusteella alue panostaa merkittävästi palveluihin kaikilla tasoilla, mutta toimilla ei ole saatu aikaan sellaista vaikuttavuutta esimerkiksi raskaampien palveluiden purkamisessa, mitä toimintaan käytetyillä resursseilla olisi voinut edellyttää. Arviointiryhmä katsoo, että alueen sosiaalipalvelut vaativatkin kokonaisuudessaan merkittäviä rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia, vaikuttavuuden seurantaa sekä ei- lakisääteisten palveluiden tarkastelua.

Edellä todettuun liittyen arviointiryhmä esittää hyvinvointialueelle hyvinvointialueesta annetun lain 122 §:n tarkoittamana toimenpide-ehdotuksena, että

- hyvinvointialue toteuttaa sosiaalihuollossa sellaiset palvelurakenne-, henkilöstö- ja organisaatiomuutokset, joita hyvinvointialuejohtajan talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2026–2030 taloudelliset tavoitteet edellyttävät. Tämä tarkoittaa alueen toimintakatteen paranemista noin kolmella prosentilla talousarviovuoden 2026 aikana. Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa seuraavaa:
 - hyvinvointialueella varmistetaan ensisijaisesti sosiaalihuollon ja terveydenhuollon yleislainsäädännön mukaisten ja lakisääteisten palveluiden saatavuus ja toteutuminen ennen raskaampien, erityislainsäädännössä säädettyjen palvelujen käyttöönottoa
 - palvelutarjonnan keventämistä kaikissa sosiaalihuollon asiakasryhmissä, ympärivuorokautisten palvelujen vähentämistä sekä palvelu- ja toimipisteverkon karsimista. Samanaikaisesti tulee kasvattaa digitaalisten sekä etäpalveluiden ensisijaisuutta ja käyttäjävolyyymia.

Arviointiryhmä katsoo, että edellä esitetyn toimenpide-ehdotuksen toteuttaminen edellyttää erittäin merkittäviä toimintatapoihin ja organisaatioon kohdistuvia muutoksia hyvinvointialueella. Muutosten toteutumista ja kustannusten kehittymistä on seurattava aktiivisesti ja poikkeamiin on puututtava välittömästi. Muutosten toteuttamiseksi arviointiryhmä suosittaa hyvinvointialuetta myös kiirehtimään yhden asiakastietojärjestelmän käyttöönottoa sekä varmistamaan, että alueella on kokonaisuutena yhteneväiset toimintamallit ja palveluiden myöntämisen perusteet. Arviointiryhmä kehottaa myös toteuttamaan sisäistä jatkuvaa kustannuslaskentaa ja varmistamaan kustannusrakenteen tarkastelu, että toimipisteiden kustannustiedot ovat vertailtavissa. Lisäksi tulee varmistaa organisaatio- ja palveluverkkomuutoksiin liittyvä henkilöstökustannusten pieneneminen.

5. Viestintä

Sovittiin kokouksesta tiedottamisesta.

6. Muut asiat

Käytiin läpi arviointiryhmän käytännön työskentelyä toimitettavien aineistojen osalta, sekä keskusteltiin hyvinvointialueen harkitsemasta lisärahoitushakemuksesta. Tähän liittyen pöytäkirjaan liitettiin valtiovarainministeriössä laadittu muistio.

Valtiovarainministeriö valmistelee rahoituksen painelaskemia hyvinvointialueille vuoteen 2030 saakka ja näiden odotetaan valmistuvan tammi-helmikuun vaihteessa 2026.

7. Seuraavat kokoukset

4.12.2025 klo 8:30–12 Teams
 19.1.2026 klo 11–16 Teams
 25.2.2026 klo 8–16 Jyväskylä
 19.3.2026 klo 8–16 Teams
 22.4.2026 klo 8–16 Helsinki
 21.5.2026 klo 8–16 Helsinki

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:09.

Liitteet

Liite 1. Pöytäkirja 20.10.2025 kokouksesta

Liite 2. Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 2026 ja taloussuunnitelma 2027–2030

Liite 3. Hyvinvointialueen esitysmateriaali sosiaalihuollon palveluista

Liite 4. Valtiovarainministeriön muistio, arviointimenettely, talouden tasapainotuskausi ja lisärahoitus

VN/19137/2025-VM-11

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: